

Forssan suppean hyvinvointikertomuksen 2022 hyväksyminen

401/00.04.00/2022

TYÖELI 10.08.2022 § 39

Valmistelija Kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppainen, p. 03 4141 5231, tiina.kemppainen(ät)forssa.fi

Sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, p. 03 4141 5290, jarmo.pynnonen(ät)forssa.fi

Kuntalaki määrittää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen yhdeksi kunnan merkittävimmistä perustehtävistä (Kuntalaki 410/2015, §1, §37). Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§:n mukaan "Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin." (612/2021).

Terveydenhuoltolain (1326/2010) luvussa 2 määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Sen mukaan kunnan on edistettävä kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä paikalliset olosuhteet ja tarpeet huomioiden suunnitelmallisesti ja ennaltaehkäisevästi. Ko. työssä keskeisimmät työalueet ovat kunnan hyvinvoinnin osa-alueiden tilan arviointi, tavoitteiden asettaminen hyvinvointityölle, em. tavoitteiden toteutumisen seuranta, kuntalaisten hyvinvoinnin tilan seuranta ja arviointi väestöryhmittäin sekä yhteistyön tekeminen muiden keskeisten hyvinvointitoimijoiden kanssa. Käytännössä kunta toteuttaa em. vastuutaan laatimalla valtuustokausittain hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman, toteuttamalla päätösten ennakoarviointi sekä nimeämällä organisaationsa vastuutahot hyvinvointityöhön

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin lakisääteinen työväline on siis hyvinvointikertomus, joka laaditaan valtuustokausittain. Se on monipuolisiin kuntakohtaisiin indikaattoreihin sekä erilaisiin arviointimateriaaleihin perustuva tiivis katsaus kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja siihen liittyvistä tekijöistä. Hyvinvointikertomuksella tuotetaan siis seurantatietoa erilaisista jo toteutetuista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista kuntalaisten hyvinvointiin.

Hyvinvointisuunnitelma on dokumentti, joka suuntaa tulevaan ja jossa asetetaan tuleville vuosille painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä hyvinvointikertomuksessa tuotettuihin tietoihin perustuen. Hyvinvointisuunnitelman toteutumista arvioidaan ja siitä raportoidaan kunnan hyvinvoinnista vastaavalle toimielimelle ja edelleen valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomus ja Hyvinvointisuunnitelma voidaan koostaa joko yhtenä tai erillisinä - toki toisiinsa kiinteästi liittyviä - dokumentteina. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan strategiatyötä ja sen yhteys kuntastrategiaan ja vuosittaiseen toiminnan suunnittelun sykliin on merkittävä kunnan strategiajohtamisen kokonaisuutta ajatellen.

Merkittäviä kunnan hyvinvointityötä tukevia asiakirjoja ovat myös hyvinvointikertomus ja -suunnitelma -kokonaisuuteen liitettävät erillisohjelmat ja linjausasiakirjat, jotka kohdentuvat hyvinvoinnin edistämiseen väestöryhmä-, palvelu- tai hyvinvointityön osa-alue tarkastelun tulokulmista.

Forssassa Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu on aiemmin vastuutettu Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymälle ja ne on laadittu seudullisina. Myös em. asiakirjaan liitetyt erillisohjelmat ja linjausasiakirjat ovat olleet pääsääntöisesti kaikkia seudun viittä kuntaa koskevia. Kun sote-palvelujen järjestäminen seudullisesti lakkaa ja Kanta-Hämeen hyvinvointialue aloittaa toimintansa vuoden 2023 alussa, lakisääteinen hyvinvointityö siirtyy siis tehtäväksi yksittäisissä kunnissa ja hyvinvointialueilla.

Myös hyvinvointikertomukset laaditaan tulevaisuudessa hyvinvointialueella koko ko. aluetta koskevina ja kunnissa yksittäisiä kuntia koskevinä. Luonnollisesti em. kertomukset muodostavat yhdensuuntaisen kokonaisuuden siten, että hyvinvointialueen suunnitelmassa määritellään laajat linjaukset ja hyvinvointityön strateginen tavoitteenasettelu kaikkia alueen kuntia koskien ja kuntakohtaisissa suunnitelmissa keskitytään alueellisten tavoitteiden konkretisointiin sekä niiden täydentämiseen tarkoituksenmukaisesti paikallisilla huomioilla.

Hyvinvointikertomus toimii siis tulevaisuudessakin hyvinvointityön keskeisenä asiakirjana ja jatkossa myös hyvinvointisuunnitelman laatiminen on lailla määritelty. Laadinta-aikatauluiltaan ne on sidottu valtuustokauteen, mutta hyvinvointisuunnitelmaan kirjattavaa tavoitteenasettelun ja toimenpiteiden määrittelyn toteutumista arvioidaan vuosittain. On ensi arvoisen tärkeää, että jatkossa hyvinvointialueen ja kunnan hyvinvointityön kokonaisuus on linjausten ja tavoitteiden osalta yhdensuuntaista ja koordinoitua. Koska vuosien 2017-2020 hyvinvointikertomus on Forssan osalta laadittu seudullisena, on myös sen hyvinvointisuunnitelma -osion tavoitteet ovat velvoittaneet kaikkia seudun kuntia. Nyt hyväksyttävä hyvinvointikertomus toimii nivelvaiheessa suppeana asiakirjana, jossa saatetaan päätökseen seudullinen tarkastelu ja jonka jälkeen tulevaisuuden hyvinvointityön suunnittelun fokus siirtyy Forssaan, kuitenkin siten, että se linjautuu hyvinvointialueen hyvinvointityöhön. Nivelvaiheesta, uudesta tarkastelukulmasta sekä hyvinvointityön uudelleen organisoinnista johtuen tällä valtuustokaudella hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma laaditaan erillisinä asiakirjoina.

Nyt laaditussa hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan siis edellisen, seudullisena laaditun kertomuksen suunnitelmaosiossa määriteltyjen

tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista, mutta varsinainen kokonaisarvio tulevaan hyvinvointisuunnitelmaan asetettavien tavoitteiden ja toimenpiteiden lähtökohdista määritellään vasta perustettavan Forssan Hyvinvointiryhmän aloittaessa työnsä.

Myös perinteinen indikaattoritarkastelu toteutetaan Hyvinvointisuunnitelmassa, koska on tarkoituksenmukaista linjata kuntalaisten hyvinvointi- ja terveysosoittimet uudelleen ja rakentaa niistä ajantasainen indikaattorikokonaisuus.

Seuraavan valtuustokauden ensimmäisen vuoden aikana tullaan laatimaan jälleen laaja hyvinvointikertomus, jossa samassa asiakirjassa ovat sekä hyvinvointikertomus- että suunnitelma. Tuolloin tähän hyvinvointityön perusasiakirjaan tullaan myös kokonaisuudessaan hyödyntämään sähköistä hyvinvointikertomustyökalua (SHVK).

Forssan suppea hyvinvointikertomus on nähtävänä liitteessä.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Työllisyys- ja elinvoimalautakunta hyväksyy osaltaan Forssan suppean hyvinvointikertomuksen 2022 ja esittää edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle se hyväksymistä.
Päätös	Työllisyys- ja elinvoimalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.